

6. A. I. Domin, P. H. Luzan, O. A. Domin, "Teoretychni i metodychni osnovy formuvannia vmin ta navychok profesiinoi terminolohii", *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity*, №3, s. 51-62, 1999.
7. M. V. Lyla, "Vrakhuvannia osoblyvosti sprymannia v zasvoienni leksychnykh odynts inozemnoi movy", *Psykhologicheskaya*, № 2, s. 34-42, 2008.
8. H. K. Lozanov, *Suhhestolohiya*, Sofya, 1971.
9. H. O. Makarycheva, "Neirofiziolohichniy analiz spryniattia emotsiino znachushchykh stymuliv u liudyny": avtoref. dys. ... kand. biol. nauk : spetsialnist 03.00.13 «Fizioloohiia liudyny i tvaryn», Simferopol, 2010.
10. V. V. Petrusynskiy, "Akmeolohicheskye osnovy postroyeniya avtomatyzirovannykh system yntensyvnoho obucheniya": dyss. ... d-ra pedahoh. nauk : 19.00.13, Moskva, 1994.
11. C. Haekyung, "Korean elementary esol students` English language anxiety and defense mechanism in the esol and mainstream classes: theoretical and pedagogical implications for tesol": diss. ... Doctor of Philosophy, USA, 2006.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПОДГОТОВКИ ВЗРОСЛЫХ

Л. В. Викторова

Аннотация. Проанализированы умственные процессы усвоения лексических единиц иностранного языка, нейрофизиологические механизмы перехода от восприятия иноязычной лексики к их пониманию и употреблению в речи, причины возникновения «языковой тревожности» и «языковых барьеров», негативно влияющих на процесс усвоения иноязычной лексики.

Ключевые слова: психологические основы, усвоение иностранного языка, ощущение, восприятие, названия и понятия.

PSYCHOLOGICAL FEATURES FOREIGN LANGUAGE TRAINING ADULTS

L.V. Viktorova

Abstract. Analyzed the mental processes of assimilation of lexical units of a foreign language and neurophysiological mechanisms of the transition from sensory perception of foreign vocabulary to their understanding and use of speech, causes "language anxiety" and "language barrier" that negatively affect the process of learning a foreign language vocabulary.

Key words: psychological bases, learning a foreign language, sensation, perception, names and concepts.

УДК 378.147

РОЛЬ БАКАЛАВРСЬКИХ І МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ НІМЕЦЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

В. М. ГАРАСЮТА, аспірант

*Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ,
E-mail: volodymer@bigmir.net*

Анотація. У статті розглянуто місце і роль випускних робіт у професійній підготовці майбутніх інженерів аграрного профілю у закладах вищої освіти Німеччини. Акцентовано на змістових особливостях бакалаврських і магістерських робіт. Проаналізовано формальні вимоги до вибору теми, написання, оформлення і захисту бакалаврських і магістерських робіт.

Ключові слова: бакалаврська робота, магістерська робота, зміст, термін виконання, тема, захист, інженер аграрного профілю.

Актуальність (Introduction). Навчання у Німеччині є унікальним досвідом здобуття освіти для кожного студента, незалежно від освітнього ступеня і фаху. Особливий інтерес становлять питання, пов'язані з випусковими роботами студентів-інженерів, які отримують

диплом бакалавра чи магістра, адже на завершення навчання за бакалаврською чи магістерською програмою кожен студент інженерного профілю німецького закладу вищої освіти повинен написати випускову роботу, яку зазвичай називають бакалаврською/магістерською дисертацією.

Бакалаврські й магістерські дисертації майбутніх німецьких інженерів є важливою складовою частиною їхньої професійної підготовки. Особливість цих робіт у німецьких закладах вищої освіти полягає в тому, що багато підприємств Німеччини, наприклад: BASF, Bosch, Daimler, Siemens, а також середні фірми пропонують студентам писати випускні роботи на запропоновані ними теми.

Правильно обрана тема для написання бакалаврської чи магістерської дисертації дозволяє майбутньому інженерові продемонструвати свої переваги. Це може бути досвід роботи у певній сфері, пов'язаний з дослідженням і вирішенням актуальної проблеми професійної діяльності. Виграшним при цьому для німецьких студентів є знання іноземних мов і, відповідно, доступ до іншомовних джерел. Отже, важливо проаналізувати особливості підготовки і захисту бакалаврських і магістерських дисертацій аграрно-інженерного профілю для визначення їх переваг, які доцільно було б запровадити у підготовку вітчизняних фахівців аграрної галузі.

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Вітчизняні науковці досліджували різні аспекти підготовки фахівців інженерного профілю. Зокрема, В. Дуганець висловив думку про необхідність наближення практичного навчання майбутніх фахівців до виробничої сфери [2]. Т. Іщенко аналізувала особливості фахового навчання в системі безперервної аграрної освіти [3]. Р. Горбатюк наголошував на диференціації змісту професійної підготовки майбутніх фахівців інженерного профілю [1], а О. Ляска акцентує увагу на їхній професійно-педагогічній підготовці в аграрному закладі вищої освіти [4]. Водночас питання тематики, змісту та процедури захисту випускових – бакалаврських і магістерських – робіт під кутом зору врахування позитивного досвіду німецьких університетів щодо підготовки інженерів аграрного профілю потребує окремого дослідження.

Мета (Purpose) статті – розглянути особливості й основні вимоги до написання бакалаврської та магістерської дисертації щодо термінів виконання, вибору теми, процесу проведення дослідження й написання роботи та її захисту в закладах вищої освіти Німеччини.

Методи (Methods). У дослідженні було використано такі методи: аналіз і синтез – для вивчення організації проведення досліджень за темами випускних робіт майбутніх інженерів; порівняння та узагальнення – для з'ясування особливостей підготовки і захисту бакалаврських і магістерських дисертацій у німецьких університетах.

Результати (Results). Бакалаврська дисертація слугує у німецьких закладах вищої освіти для демонстрації здатності майбутнього інженера самостійно обробляти завдання науковим методом протягом заданого періоду часу. Вона розглядається як наукова робота з практичним складником, який було отримано на основі проведення дослідження за профілем програми бакалаврського ступеня. Час роботи над бакалаврською дисертацією передбачає навантаження 330 годин. Для виконання роботи відводиться максимальний період – чотири місяці [5].

Майбутній інженер починає виконувати завдання бакалаврської дисертації зі складання плану роботи, який повинен бути обговорений після одного тижня збору та обробки інформації з контролером завдання або керівником. У подальшому під час пошуку матеріалу (наприклад, для огляду літератури) може виявитись, що необхідні доповнення або зміни у плані роботи, які також повинні бути узгоджені з контролером або керівником. Питання, проблеми та неясності, що виникають під час пошуку та обробки інформації повинні бути врегульовані з керівником роботи. Крім того, регулярні зустрічі з керівником повинні бути узгоджені і мати певну послідовність обговорення.

Обсяг роботи, а саме її текстової частини, має складати приблизно від 60 до 80 сторінок, що є еквівалентним контенту з 15 000 слів [5]. Ця вимога є однаковою і для бакалаврської, і для магістерської дисертації. Кількість сторінок роботи на ранній стадії теж узгоджується з контролером завдань. Тому можна з впевненістю сказати, що не тільки

змістові, але й формальні аспекти узгоджуються заздалегідь.

На обкладинці роботи зазначають такі дані: назва роботи, ім'я автора, сфера призначення, який викладач університету є куратором цієї роботи, дата її подання. Далі представлені:

- завдання, яке в оригіналі підписує керівник;
- заява, що рівносильна заяві, даній під присягою;
- зміст роботи;
- список рисунків і таблиць;

- текст роботи (вступ, у якому вказуються мета і завдання та прописується процедура дослідження; основна частина, яка містить опис методів дослідження і його результатів; резюме);

- анотація англійською мовою;
- список літератури;
- додатки (за необхідності).

Результати вимірювань та інші дані, які наведені в додатках, мають важливе значення для розуміння тексту. Додатки є суттєвою частиною роботи і повинні бути розподілені таким чином, щоб в тексті основної частини було чітко вказано посилання на можливі списки, таблиці, плани і креслення, які містять ці додатки. Однією з основних вимог до змісту є те, що робота повинна бути представлена в чітко структурованому вигляді.

Варто звернути увагу на те, що, на відміну від вітчизняних закладів вищої освіти, у німецьких автор бакалаврської/магістерської дисертації підписує заяву, рівносильну даній під присягою, у якій зазначає, що підготував цю роботу самостійно і лише за допомогою підтверджених допоміжних засобів, а всі частини роботи, які за формою чи змістом співпадають з іншими друкованими або доступними в Інтернеті джерелами, позначив точними посиланнями.

Крім якісного змісту випускної роботи, її зовнішня форма теж повинна повністю задовольняти встановлені вимоги. Щодо розміру паперу, то зазвичай використовують формат А4. Поля повинні бути переважно на відстані близько 2,5 см з усіх боків. Допускається не більше чотирьох рівнів деталізації. Для написання бакалаврських і магістерських дисертацій використовують звичайні шрифти (наприклад, Arial, Arial Narrow, Verdana, Times New Roman, Garamond), розмір шрифту 11 або 12 кегль, а інтервал – від 1 до 1,5. Правильним вважається вирівнювання по ширині, і ще потрібно дотримуватися переносів.

В тексті обов'язково повинні бути вказані рисунки й таблиці. Зображення повинні мати мінімальну роздільну здатність 150 точок на дюйм. Формули повинні бути створені за допомогою редактора формул.

Всі рисунки супроводжують пронумеровані по порядку підрисункові підписи, а всі таблиці отримують нумерований заголовок. Кожен рисунок або таблиця повинна мати посилання на джерело. Власні таблиці та рисунки автора випускної роботи мають бути відповідним чином позначені.

Зазначимо, що у всіх німецьких університетах запроваджено суворі вимоги щодо цитування результатів інших досліджень, доробок науковців тощо. Всі джерела і цитати повинні бути ретельно перевірені в аспекті їх необхідності, актуальності, точності та фахової значущості (об'єктивності, науковості) і контролю якості (джерело, яке цитується). Все вище зазначене стосується й інтернет-джерел. У випадку цитування з інтернет-джерел, теж потрібно вказати, наскільки це можливо, дані щодо автора і дати оприлюднення. Якщо джерело не має автора, тоді вказують установи або редакторів.

В цілому, вимагають, щоб використовувалася переважно первинна література (вихідне джерело). Звернення до вторинної літератури допускається тільки у виняткових випадках: наприклад, якщо основна література більше не доступна. У бібліографії всі джерела, які використовуються, повинні бути перераховані в алфавітному порядку.

Довідкова інформація повинна відповідати формі, яка використовується як посилання. Інформація щодо інтернет-джерел повинна містити посилання і дату, коли було здійснено доступ до цієї сторінки. Крім того, вказують автора (ів), рік видання, назву книги або статті, можливо, номер видання, можливо, назви журналу, можливо, видавець, публікації,

використовувані сторінки

Готову роботу подають в зшитому стані (це може бути, наприклад, спіраль, плетіння) і в цифровій формі (як документ Word, і як документ PDF) з усіма необхідними файлами [5].

Захист роботи проводиться піл час колоквиумі з двома екзаменаторами. Колоквиум є обов'язковою частиною екзамену, його максимальна тривалість обмежена 45 хвилинами. Форма і обсяг представлення роботи для захисту мають бути узгоджені з керівником завдань. Зазвичай це 10-хвилинна доповідь, а потім відповіді на питання екзаменаторів.

Магістерська дисертація служить доказом здатності майбутнього інженера самостійно виконувати завдання із застосуванням наукових методів за певний період часу. На відміну від бакалаврської роботи, де акцент роблять на практичну складову, магістерська робота є більш науково орієнтованою. Автори магістерської роботи, як правило, вже мають досить великий досвід наукової роботи над університетськими проблемами. З урахуванням цього підґрунтя висувуються високі вимоги до наукової якості магістерської роботи й інженерної компетентності студента-випускника.

Безумовно, обсяг магістерської роботи є більшим, ніж бакалаврської. Її текстова частина повинна становити від 80 до 120 сторінок (еквівалент приблизно 25 000 слів). Відповідно, і час, відведений на її написання, є більшим – 500 годин. Однак, максимальний період написання магістерської роботи є таким, як і бакалаврської – не більше чотирьох місяців.

Захист магістерської роботи теж проводиться шляхом участі студента у колоквиумі з двома екзаменаторами, де він представляє своє дослідження під час 10-хвилинної доповіді, а потім відповідає на запитання двох екзаменаторів.

Висновки і перспективи (Discussion). Отже, проаналізувавши особливості й вимоги до написання бакалаврської та магістерської дисертації у німецьких закладах вищої освіти, які здійснюють професійну підготовку майбутніх інженерів, можна стверджувати, що вони досить суттєво відрізняються від написання дипломної роботи освітнього рівня «Бакалавр» і «Магістр» у вітчизняних закладах вищої освіти.

Відмінності полягають, насамперед, у тому, що автор як бакалаврської, так і магістерської роботи повинен обов'язково додати до неї заяву, рівносильну даній під присягою, у якій зазначає, що підготував цю роботу самостійно і позначив точними посиланнями всі фрагменти роботи, які за формою чи змістом співпадають з іншими джерелами – друкованими чи Інтернет- джерелами.

Значно суворішими є вимоги до цитування в аспекті дотримання усіх посилань на авторів і джерела.

Різницю щодо оформлення можна помітити в тому, що у вітчизняних закладах вищої освіти використовують тільки один вид шрифту і розмір кегля для написання дипломних робіт, а в німецьких під час написання роботи його можна вибирати.

Список використаних джерел

1. Горбатюк Р.М. До питання змісту професійної підготовки майбутніх фахівців інженерно-педагогічного профілю / Р.М. Горбатюк [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/socgum/Pipo/2009_24-25/09grmset

2. Дуганець В.І. Наскрізне практичне навчання студентів – наближення майбутніх фахівців до виробничої сфери / В.І. Дуганець // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : збірник наукових праць. – Х. : Українська інженерно-педагогічна академія (УІПА), 2009. – Вип. 24-25. – С. 9-16.

3. Іщенко Т.Д. Фахове навчання в системі безперервної аграрної освіти / Т. Д. Іщенко. – К. : Аграрна освіта, 2000. – 242 с.

4. Ляска О.П. Професійно-педагогічна підготовка інженерів-педагогів в аграрному вузі / О.П. Ляска // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія : Педагогічна. – 2014. – Вип. 20. – С. 139-142.

5. Hinweise für die Erstellung von Abschlussarbeiten (Bachelor- und Masterarbeiten) und Studienarbeiten. Fassung 08/2015. <https://www.bau.uni-siegen.de/subdomains/abwabf/pdfs/hinweiseabschlussarbeiten.pdf>

References

1. Gorbatyuk P.M. Do pytannya zmistu profesijnoi pidgotovky majbutnikh fakhivciv inzhenerno-pedagogichnogo profilyu / P.M. Gorbatyuk [Elektronnyj resurs] – Rezhym dostupu: http://www.nbu.gov.ua/portal/socgum/Pipo/2009_24-25/09grmset
2. Duganecz V.I. Naskrizne praktychne navchannya studentiv – nablyzhennya majbutnikh fakhivciv do vyrobnychoyi sfery / V.I. Duganecz // Problemy inzhenerno-pedagogichnoi osvity: zbirnyk naukovykh prac. – Kh.: Ukrayinska inzhenerno-pedagogichna akademiya (UIPA), 2009. – Vyp. 24-25. – S. 9-16.
3. Ishhenko T.D. Fakhove navchannya v systemi bezperervnoi agrarnoi osvity. K.: Agrarna osvita, 2000. – 242 s.
4. Lyaska O.P. Profesijno-pedagogichna pidgotovka inzheneriv-pedagogiv v agrarnomu vuzi / O.P. Lyaska // Zbirnyk naukovykh prac Kamyanecz-Podilskogo nacionalnogo universytetu im. Ivana Ogiyenka. Seriya: Pedagogichna. – 2014. – Vyp. 20. – S. 139-142.
5. Hinweise für die Erstellung von Abschlussarbeiten (Bachelor- und Masterarbeiten) und Studienarbeiten. Fassung 08/2015. <https://www.bau.uni-siegen.de/subdomains/abwabf/pdfs/hinweiseabschlussarbeiten.pdf>

РОЛЬ БАКАЛАВРСКИХ И МАГИСТЕРСКИХ РАБОТ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ НЕМЕЦКИХ ИНЖЕНЕРОВ АГРАРНОГО ПРОФИЛЯ

В. М. Гарасюта

Аннотация. В статье рассмотрены место и роль выпускных работ в профессиональной подготовке будущих инженеров аграрного профиля в учреждениях высшего образования Германии. Акцентировано на содержательных особенностях бакалаврских и магистерских работ. Проанализированы формальные требования к выбору темы, написанию, оформлению и защите бакалаврских и магистерских работ.

Ключевые слова: бакалаврская работа, магистерская работа, содержание, срок выполнения, тема, защита, инженер аграрного профиля.

THE ROLE OF BACHELOR AND MASTER PAPERS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF GERMAN ENGINEERS OF AGRARIAN PROFILE

V.M. Harasyuta

Abstract. The article deals with the place and role of graduation papers in the professional training of future agricultural engineers in German higher education institutions. It focuses on the substantive features of undergraduate and master's theses. The formal requirements for the choice of topics, writing, design and defense of undergraduate and master's theses are analyzed. After analyzing the features and requirements for writing a bachelor's and master's thesis in German higher education institutions, it can be argued that they differ significantly from the writing of the diploma work of the educational level "Bachelor" and "Master" in the domestic higher education institutions. The differences are, that the author of both baccalaureate and master's work must necessarily add an application equivalent to the oath, in which he notes that he prepared this work independently and marked with exact references all the fragments of work which, for form or content coincide with other sources – printed or Internet sources. The requirements for citing in the aspect of observing all references to authors and sources are considerably stricter. The difference can be seen in the fact that only one type of font is used for writing theses in domestic institutions of higher education, and in the German institutions of higher education it can be selected.

Key words: bachelor's paper, master's paper, content, deadline, subject, defense, agrarian engineer.